

اقتباس و اشارات در الاهی نامه عطار نیشابوری

رضا دهمرده^۱، محمد دهمرده^۲، ابوالفضل دهمرده^۳

۱- دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بیرجند

۲- دانشجوی کارشناسی رشته تربیت بدنی دانشگاه فرهنگیان شیراز

۳- دانش آموز پایه دوازدهم دبیرستان راه هدایت زاهدان

چکیده:

الاهی نامه بر اساس نظر استاد ریتز کتابی است بر پایه زهد که از اصول قدیمی تقوا در اسلام به شمار می آید گسستن پیوند از این جهان و ترک مقاصد و غایات دنیوی و چشم پوشیدن از هوس ها و آمال این دنیا است. ولی بر اساس نظر استاد فروزان فر الاهی نامه مثنوی است بر وزن بحر هزج مسدس و مشتمل بر ۶۵۱۱ بیت؛ که به حمد خدا و نعت رسول (ص) و مناقب یاران وی پرداخته شده است و بر عقاید دینی و روایات و قصص مذهبی و عقاید و افکار حکما (از روی ندرت) و بعد از نعت رسول (ص) وصفی مشبه از معراج دارد شبیه بدانچه در سایر مثنویات وی می بینیم. روایات و قصص دینی بالنسبه به سایر مثنویات صوفیانه عطار در الاهی نامه بیشتر است و علت آن این است که روش و طریقه شیخ در این منظومه متمایل به زهد و ترک دنیا و خوف از مرگ و بیم عاقبت است و به ناچار مضامین اشعار متأثر است از افکار دینی و حکایات. محمدرضا شفیعی کدکنی می نویسد: «در میان بزرگان شعر عرفانی فارسی، زندگی هیچ شاعری به اندازه زندگی عطار در ابر ابهام نهفته نمانده است. اطلاعات ما در باب مولانا صد برابر چیزی است که در باب عطار میدانیم. حتی آگاهی ما درباره سنایی، که یک قرن قبل از عطار میزیسته، بسی بیشتر از آن چیزی است که در باب عطار می دانیم. نه سال تولد او به درستی روشن است و نه حتی سال وفات او. در این باب هرچه گفته شده است غالباً احتمالات و افسانه ها بوده است و شاید همین پوشیده ماندن در ابر ابهام خود یکی از دلایل تبلور شخصیت او باشد که مثل دیگر قدیسان عالم در فاصله ی حقیقت و رؤیا و افسانه و واقعیت در نوسان باشد.» در این مقاله به اقتباس و اشارات در الاهی نامه عطار نیشابوری پرداخته شده است.

واژگان کلیدی: اشارات، اقتباس، آیات قرآن، عطار